

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Administrația strada Gărei No. 25

Abonamentul 10 Lei pe an

PENTRU D. MINISTRU AL DOMENIILOR

De mult și în mai multe numere ale acestui ziar, am denunțat ministerului că avocatul I. C. Davidoglu din Tulcea, proprietar de loturi mari în cântunele Tari verdi și Dulingi, deține de mai mulți ani o grădină de zarzavaturi, situată pe mereaua primului cătun, devenită proprietate a Statului prin deposedare în 1889, a moștenitorilor absenți ai decedatului Ali Bey Giura Pașa, frustrând Statul de un venit anual care era pe atunci de 750 lei.

Acastă grădină e recunoscută ca atare de comisia centrală delimitată și parcelată în vechiul loc de comisia de parcelare, lucrătoare încontinuu de 20 de ani, și prin urmare inginerii Statului nu i-au putut-o vinde, ca loc întregitor al lotului No. 20, după cum nici n-au făcut-o.

Rugăm pe d-nul Ministru Stolojan să bine-volească a orându-i o cercetare, cu verificarea lotului No. 20, și se va convinge de adevăr.

Vom repeta această denunțare până se va face anchetă sau vom fi desmințiti de vreun Jurnal guvernamental.

Constanța, 10 Decembrie 1897.

Cât de grea e meseria, misiunea unui ziarist! — înțelegem a unui ziarist independent.

Fără gândul vreunei resplătiri din partea acelor pe cari îi servește, adese fără mângâierea sufletească de a fi servit o cauză careia mai dinainte s'ar fi

consacrat, ziaristul conștiințos e în vecinică luptă cu omnia, cu pornirile ei înăscut pătimase în toate direcțiunile de activitate.

Singur hărțuit de miseriile zilei, în neputință de a se scoate pe sine din multe impasuri, de a birui toate dificultățile, el trebuie să cunoască și să vindece toate relele corpului social, din care face parte. El trebuie să știe a ști da părerea în toate chestiunile de interes general și cu ori-ce ocazie a manifestațiunii vieții publice.

El trebuie să dea seamă de întregul mivism social, să discerneze și să judece faptele tuturor factorilor din Statul modern, de la Vlădică până la o-pincă, cum se dice; — dacă i se par bune să le preconizeze, spre înțelesul tuturor, iar dacă sunt rele, să avizeze la înlăturarea lor, punând în loc binele după a sa socotință.

Jurnalistul trebuie să fie un observator neadormit și scrupulos al întregii mișcări publice și sociale, un om universal, inzeștrăat cu toate cunoștințele, un enciclopedist în toată puterea cuvântului, care se servească trebuințele tuturor claselor, tuturor indivizilor din care societatea e compusă.

Privită din aceste puncte de vedere, misiunea unui ziarist e aceeași pretutindenea, ori cât câmpul lui de acțiune ar fi de întins sau restrins, peste o țară întreagă sau numai o provincie, un oraș.

În mic, ca și în mare, e același criteriū de întrebuintat: același vițit de combătut, aceleași drepturi de apărat, aceleași neajunsuri de implinit și abuzuri de înfrănat; dar, câtă deosebire din punct de vedere utilitar!

Pentru un jurnal de provincie, nimenia nu da două parale, pentru simplul cuvânt că nu poate satisface toate cerințele publicului mare; iar în biourile ministeriale nu pot pătrunde decât

ziarele blazonate, ale Capitalei, și tot numai aceste au trecere și în provincie.

Vorbind în special de Dobrogea, un ziarist, care s'ar încumeta aci, — unde n'are o familie politică, careia să aparțină — să facă pe omul folositor localității, pe alt teren decât acela de a învăța silabisirea românească pe mulți aduți indigenți, isbutește cel mult a se izola pe sine și ai sei, mai înteu de prietini și apoi de restul omeniei, care, totă, se mișcă după un singur rost, acela al egoismului, al interesului momentului, care nu poate fi în același timp și tot-dea-una, și al ziaristului ce și respectă chemarea: iată tot rodul ostentelilor sale.

Aceasta pentru că un ziarist trebuie să fie un om drept, când mai ales înfierează o faptă rea; și pe oamenii dreți, cari spun adevărul, e în firea naturii omenești să-i ocolească societatea, dacă nu să-i condamne chiar.

Parte pentru asemenea motive și parte pentru altele de un ordin mai palpabil, nici o mișcătoare de fundarea multelor jurnale ce au apărut în Dobrogea, în decurs de 20 de ani, n'a isbutit; nu scim dacă mai mult de un ziar a dăinuit în Constanța sau Tulcea mai mult decât o primăvară de dulci iluziuni.

Maghiarizarea Românilor

Ziarul *Epoca* de la 2 Decembre publică următoarele:

Maghiarizarea oficială a liturghiei române.— Protestul Mitropolitului din Blaj.— Legea pentru maghiarizarea comunelor.— Maghiarizarea numelor patronimice

Maghiarizarea oficială a liturghiei române

Sunt acum câți-va ani, guvernul unguresc vroia să înființeze în Crișiana o episcopie unită (greco-catolică) maghi-

ară, ca ast-fel să împartă eparchia română unită din Oradea Mare și să accelereze maghiarizarea Crișanei și a Maramureșului prin biserică.

Planul guvernului unguresc s'a zădărnicit în urma energicelor demersuri făcute de către decedatul Mitropolit din Blaj, Dr. Ión Vancea, și de către Episcopul Mihail Pavel din Oradea Mare, cari au pus în vederea Papei Leo XIII că dacă Sfântul Scaun din Roma ar aproba planul guvernului, atunci el ar produce o reacțiune atât de puternică între Români credincioși bisericii unite naționale, în cât foarte ușor ar putea trece la ortodoxism pentru salvarea naționalității lor.

Această chestiune a venit acum din nou, sub o formă mult mai primejdioasă:

Guvernul unguresc a renunțat să înființeze o episcopie unită ungurească, dar a cerut Papei permisiunea de a se introduce în bisericile române unite limba ungurească ca limbă de liturgie.

Despre acest nou atentat în contra limbii române, oficiosul *Nemzet* al guvernului unguresc, a publicat săptămâna trecută un comunicat, anunțând că tratările dintre guvern și Sfântul Scaun din Roma sunt aproape pe sfârșite în sensul „ideii de stat maghiar“.

Oficiosul „*Nemzet*“ spune în acest comunicat:

„Năzuința guvernului e ca limba de liturgie a bisericii unite greco-catolice să nu fie o pedică a maghiarizării.“

„Fie-cărei episcopii și comunități bisericești trebuie să i se facă posibilă maghiarizarea.“

Acum, pentru întâia oară se întâmplă că guvernul anunță prin un comunicat hotărîrea sa de a maghiariza până și bisericile române.

Protestul Mitropolitului din Blaj

Firește că acest comunicat a produs o vie agitație prin toate paturile sociale ale Românilor, căci se aștepta ca în curând să vie rândul și bisericii române ortodoxe.

Unirea, organul oficios al Mitropoliilor române-unite din Blaj, comentând acest comunicat al oficiosului *Nemzet* anunță că Mitropolitul Victor Mihali de Apșa, împreună cu Episcopii Mihail Pavel, dr. Ioan Sabon și dr. Dim. Radu, au făcut deja demersurile necesare pentru a atrage atențiunea Sfântului Scaun asupra pericolelor ce ar rezulta din această concesiune ce s'ar da guvernului unguresc. Căci numai cu aprobarea Pa-

ppei Leo XIII se poate introduce în biserică română unită limba ungurească ca limbă de liturgie, în locul celei românești.

Unirea continuă apoi ast-fel:

„Comunicatul acesta merită cea mai încredută atențiune, căci putem ști cu siguranță care este scopul guvernului. Scopul pe care îl urmărește nu este în binele românilor credincioși ai bisericii române unite, ci e pentru maghiarizarea credincioșilor prin biserică.“

„În fața acestui pericol, în fața pête a celui mai periculos atac, e de datoriu noastră să ne pregătim, să ne ridicăm ca un singur om, căci cu toții suntem amenințați, și să protestăm în contra maghiarizării.“

„Lupta e declarată! Locul nostru e în jurul arhierilor noștri! Cei lași să se dea în lături!“

„Să facem să învingă dreptatea în contra forței!“

Legea pentru maghiarizarea comunelor

În ședința de Vineri a Camerei ungurești s'a votat în a treia citire și în unanimitate, legea pentru maghiarizarea comunelor, a văilor, a munților etc.

Oratorii guvernamentali și opoziționiști, precum d-nii Pulszky, Eotvoes, Berzeviczy, și ministrul Perczel, au declarat pe față că scopul legii este a înlesni maghiarizarea naționalităților neungurești.

În urma protestării Sașilor însă s'a admis următoarea modificare neînsemnată:

În cărțile școlare germane (săsești), pe lângă numele ungurești ale comunelor, văilor, etc. să se pună între paranteze și numele istoric. Cum însă abia 5—6 comune istorice sunt în Transilvania, modificarea admisă este o concesiune prea ridicolă pentru Sași, iar pentru Români nu înseamnă absolut nimic.

Ast-fel, de azi înainte în cărțile de școală românești nu mai e permis să se pomenească Sibiu, Brașov, Blaj, Cluj, Alba Iulia, Bucegiu, etc. ci numai Nagyszeben, Brassó, Balózsfalva, Kolozsvár, Gyulafehérvár, etc.

Maghiarizarea numelor patronimice

Prin o circulară a ministerului de interne din Budapesta, s'a „recomandat“ tuturor funcționarilor statului, funcționarilor privați, etc. să-și maghiarizeze numele patronimice.

În consecința ministerul de interne publică zilnic prin „Budapesti Közlöny“

(Monitorul Oficial al guvernului unguresc) o mulțime de autorizații pentru maghiarizarea prounimelor.

În Monitorul de Sămbătă numai au apărut 110 maghiarizări de nume, printre care cei mai mulți aerei; dar din nenorocire se afla și 3 români, toți jandarmi, cărora de sigur li s'a impus să-și maghiarizeze numele.

Primum din partea d-lui profesor I. G. Petraru, următoarea întâmpinare, relativă la cele ce noi am cerut, înființarea unor școli de adulți, asupra căreia stragem binevoitoarea atențiune celor datori a lua măsuri ca această neapărată necesitate să fie satisfăcută:

Domnule Redactor,

Am vădut că prin jurnalul *Constanța No.* faceți apel la onor. corp didactic din acest oraș, ca să înființeze o școală de adulți.

Am cređut și cred că o atare școală ar fi nu numai necesară dar imperios cerută pentru orașul *Constanța*, de ôrece încă de acum trei ani, mi s'a propus de mai multe persoane a le preda în comun limba română ceea ce nu puteam face fără o prealabilă autorizațiune din partea Ministerului de instrucțiune, după dispozițiunile regulamentului în vigoare, de aceea m'am gândit a cere autorizațiune de a organiza în acest oraș o școală de adulți.

Anul trecut cređend că d-l Prefect cunoaște mai bine ca ori-cine necesitatea unei atare școli, am cerut prin onor. Prefectură să intervie la onor. Ministru să mi se dea autorizație conform legii și regulamentului, dar mi s'a respins cererea; am făcut și eu.

Anul acesta am cerut direct d-nului Ministru care prin adresa No. ⁵⁷⁴⁵⁰ ₁₄₁₆₇ din 11 Octombrie a. c., mi respinge din nou cererea sub cuvîntul că am fost condamnat de Curtea cu Juri; am tăcut din nou.

Acum vedând că d-v faceți apel la onor. corp didactic din acest oraș a organiza o atare școală am cređut de cuvîntă a releva demersurile ce am făcut spre a satistace cererile onor. persoane care s'au adresat mai întâiu mie. Aș fi fericit dacă cel puțin corpul didactic ar îmbrățișa această idee și ar împlini dorința acelor străini ce vor să învețe limba română, sau a învăța pe români mături ce nu au putut învăța prin școli din diferite cauze. Tot ce regret este că sunt oprit a contribui și eu la dezvoltarea culturii pe o scară mai întinsă

marginându-mă a face aceasta în familiile ce au încredere în metoda și cunoștințele mele și cărora sunt dator a le mulțumi pentru aceasta.

Ceea ce voi să constat este că timp de șase ani aproape am contribuit pe cât mi-a fost posibil a răspândi limba română în acest oraș și a îndruma pe mulți pe calea științei.

Primiți vă rog, d-le Redactor, asigurarea considerațiunei mele.

I. G. Petraru.

INFORMAȚIUNI

D-l Luca Ionescu, prefectul județului, a plecat de Marți 9 curent în inspecția plășei Hârșova.

În locul casierului comunei încă nu s'a numit nimine până astăzi Joi. Sunt mai mulți candidați, între care actualul vechiu perceptor, fost ajutor de subprefect în Constanța, d-l Eugen Dimițescu funcționar ireproșabil și cunosător al limbilor locale.

O dată cu casierul comunei, e vorba să fie înlocuit și secretarul Primăriei de Constanța, d. N. Mastero, care de prea multă vreme cumulează 2 funcțiuni incompatibile una cu alta, aceia de secretar al comunei și de agent al societății de asigurare „Națională” fapt contra căruia noi am protestat de atâtea ori, arătând neglijența în care era părăsit serviciul de secretariat și relele ce decurgeau de aci.

E și timpul a se înlocui un secretar de Primărie, care din fost copist la primăria Cernavoda nu poate merge acum la vânătoare, la moșia ce și-a cumpărat, la vilele câștigate și la vila făcută la Anadolkiol, de cât cu un *brec* de 500 lei, ținut la cazarma pompierilor, cumpărat de la furnisorul din Focșani al carului mortuar, în preț de 3500 lei, după ce omul nu ceruse până la o vreme de cât 3000 lei; un om care amenință în localul Primăriei pe toți negustorii ce nu și asigură mărfurile și imobilele la societatea pe care o servea.

În Tulcea va apărea în săptămâna aceasta un nou ziar săptămânal de o camdată, numit „Istrul”. Urăm noului confrate cea mai deplină izbândă.

Mai târziu îl vom ruga a ne lămuri în niște chestiuni avocațiale din localitate asupra cărora au insistat ziarul de a-

colo „Vocea Dobrogei” și ziarul nostru în atâtea rânduri. Trebuie să se desinfecțeze odată cloșea morală, întreținută de doi-trei compromiși, care amenință să otrăvească acolo întreaga morală publică.

În Tulcea s'a confirmat de Minister alegerile făcute la 25 Octombrie, numindu-se primar consilierul numit din partea guvernului d. Ion Dinescu, fost judecător de tribunal, iar ca ajutor a fost ales de consiliu d. Ion Done, primul pe listă dintre candidați.

Noi care am aprobat despărțirea alegătorilor în 2 colegii după naționalități, în sensul legii de organizare a Dobrogei, felicităm pe d-l Nenitescu de procedarea urmata și rezultatul la care a ajuns.

De la Comună

Ședința din 6 Octombrie 1897.

1). S'a decis ca loturile ce urmează a se distribui pentru înființarea noului cartier românesc să fie de 2 categorii: I-a categorie va fi de 400—600 m. p. și se va vinde cu 4 lei m. iar categoria II-a de maximum 200 m. și se va vinde cu 2 lei metrul patrat.

2) S'a adoptat rectificarea bugetului fondurilor drumurilor pe a. c. în scop de a se termina impetruirea tuturor stradelor la care s'a făcut terasamente și început impetruirea și pentru care lucrări necesita suma de lei 2500 care se va lua din bugetul fondurilor ordinare, § extra-ordinar.

3). S'a decis a se închiria pe termen de cinci ani Societății Române pentru industria petroliului locul ocupat cu linia ferată împreună cu triunghiul până la halta „Media” și cu chiria anuală de 10 bani m. p. plătită cu anticipație.

Ședința din 13 Octombrie 1897.

1). S'a aprobat cinci state de scăderi din diferite venituri comunale.

2). S'a dispus a se vinde prin licitație cele 4 fanare din acele ce se lumineau cu petrol, înainte de a se adopta sistemul de iluminat cu ulei dens mineral, ca ne mai fiind de trebuință comunei.

Ședința din 27 Octombrie 1897.

1). Intervenirea Ministerului de Interne din ordinul No. 2668 din 18 Februarie 1897, prin care se recomandă ca comuna să clădească case de locuințe

în apropiere de biserică catedrală, pentru preoți și personalul bisericii, care din lipsă de mijloace locuiesc la distanțe depărtate de biserică, nu s'a putut îndeplini de consiliul din cauză că comuna nu posedă locuri în apropiere de biserică.

2). S'a decis a se nivela locul ales pentru construirea unei a doua biserici în partea de sus a orașului.

3) S'a decis ca locul ocupat de d-l E. Marinoiu pe stradele 11 Iunie și Junon, să se scoată în vânzare prin licitație.

4) S'a respins propunerea d-lui Croizat de a ilumina orașul cu electricitate resiliându-se și contractul încheiat.

5). S'a decis ca locul ocupat de d-l Dinca Constantin pe str. 11 Iunie No. 66, să se scoată în vânzare prin licitație.

6) S'a decis de a se intenta proces direcției g-rale a C. F. R. pentru plata costului căsuței din plantația comună, dărmată de agenții C. F. R.

7) S'a decis a se închiria d-lui Gustav Esigman pe termen de un an, locul de 250 m. p. lângă abatorul comunal, cu chirie anuală de 40 lei plătită înainte.

8) S'a fixat la 50 bani m. p. chiria locurilor de cherestele.

Terenul pentru depositul de cherestele se fixează între cimitirul musulman și cimitirul creștin, afară din șanțul orașului.

Tot aci vor fi și depozitele mici de cărbuni pentru consumație în oraș, iar depozitele mari pentru export, vor fi tot pe terenul ce s'a destinat prin deciziunea anterioară.

Pentru locurile ocupate cu depozitele de cărbuni se va lua taxa de 50 bani pe metru pătrat.

(Va urma)

SPECIALITĂȚILE „BERBERIANU”

CONTRA TUSEI:

Goudron-China-Berberianu. Fiind cunoscut de toată lumea atât efectele sigure ale goudronului în afecțiunile organelor respiratorii, cât și acelea ale Chinei în contra maladiilor care produc slabirea organismului; este natural că *Goudronul-China-Berberianu* adică medicamentul ce conține atât principiile active ale goudronului cât și ale Chinei, să fie medicamentul cel mai eficace ce se poate lua contra Tu-

sei, Catharelor bronchiale și de vesică. Bronchitei, astmei etc. *Sticla 2 lei 50 bani.*

CONTRA GUTURAIULUI:

Prafurile contra guturailui

„Berberianu” fac ca prin simpla prisa-re a lor, guturaiul cel mai rebel, în 2—3 zile să înceteze. *Cutia 1 Leu 50 bani.*

Contra Durerilor Reumatismale:

Hârtie Ioan Berberianu

(Emplastru Chimic).

Această hârtie este cel mai bun em-plastru ce se poate întrebuița contra tuturor durerilor reumatismale ca *Durerea de mijloc și de spate, dureri de șiale, Podagra, Dureri și iritațiuni ale pieptului, Nevralgii etc.*, asemenea se mai poate întrebuița cu succes la ar-suri, boale de rinichi, contuziuni, dege-rături, plăgi scrofuloase, scrintituri etc. *Ruloul 1 Leu.*

Untură de Pește de Norvegia

proaspătă, sosită de câte-va zile, *Gal-benă și albă cu 3 lei 50 și 4 Lei Ki-logramul.*

Săpunărie străină și indigenă

toate calitățile, de la 15 bani până la 3 lei 50 bani bucata.

DE VÂNDARE ÎN

Farmacia Română La Speranța

Proprietatea farmacistului

Ion Berberianu, - Constanța.

Domnișora

Moșă LEA SOLOMON

Are onoare a face cunoscut onor. cli-entelor sale, că s'a mutat din str. Carol I No. 46. în str. Marcu Aureliu No. 13.

I. NISTOR
GARA MURFATLAR
Fabrica de var alb, gras, prima calitate
— mai estin ca ori unde —

I. NISTOR
MURFATLAR
psatră de construcție, prima calitate
— mai estin ca ori unde —

I. NISTOR
GARA MURFATLAR
Deposit de VINURI și spirtoase

De vânzare

Patru sute capete ot tinere, berbeci și bătați. A se adresa d-lui Bucur Schio-pescu, în gara Mircea-Voda.

GEORGE D. BENDERLI

— AVOCAT —
Licențiat în drept din Paris.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

București, Calea Dorobanților, 117.

RECOMANDA MARELE LOR DEPOSIT DE MAȘINE AGRICOLE

PRECUM:

Locomobile cu saū fără aparat de ars paie

DE LA 2½ PÂNĂ LA 30 CAI PUTERE

BATOAZE DE GRĂU de toate mărimile
de la 2 și jumătate până la 12 Cai putere

BATOZE de PORUMB No. 5, cu Elevator
pentru Locomobilă și cu MÂNA

Masine de Semănat, Mașine de Ciuruit și Vînturat, Mașine de ales Neghia și Secara din Grău

Instrumente trebuincioase mașinilor,
Curele englezești de prima calitate

MORI DE MACINAT

PIETRE DE MOARĂ FRANȚUZEȘTI, MAȘINE DE SECERAT „W O O D” CU SAU FĂRĂ APARAT DE LEGAT SNOPI

PLUGURI DE OȚEL Făurit Peste Tot

Cu una până la 4 brazde

COSITOARE

GRAPE DE FER

cu două și trei aripi cu dinți articulați

ȚEVE DE CAZAN

pentru LOCOMOBILE și altele

În atelierul nostru primim reparațiuni de locomobile din ori-ce fabrică

VÂNDĂRI CU CONDIȚIUNI AVANTAGIOASE